C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul central (judecător: Olga Jamba)
dosarul nr.3r-34/2024

D E C I Z I E
Colegiul civil şi de contencios administrativ

19 iunie 2024 mun.Bălţi
Instanța compusă din:
Președintele completului, judecător Adriana Garbuz
Judecătorii Iulia Grosu și Andrian Ciobanu

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de OCN „Finance Leasing Company" SRL împotriva încheierii judecătoriei Soroca, sediul central, din 03 aprilie 2024, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de OCN „Finance Leasing Company" SRL către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești", privind restituirea taxei de participare la licitație,

C o n s t a t ă :

Poziția instanței de fond:

La 24 noiembrie 2023, OCN „Finance Leasing Company" SRL s-a adresat cu acțiune în ordinea contenciosului administrativ către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești", solicitând încasarea sumei de 2000 lei cu titlu de datorie și cheltuielile de judecată în valoare de 270 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a invocat că, la 09 septembrie 2022, pe pagina oficială a pârâtei a fost publicat anunțul privind desfășurarea licitației publice de achiziționare a două automobile cu propulsie electrică. Pentru participarea la licitația publică, reclamanta a achitat în folosul pârâtei taxa de participare în mărime de 2000 lei. Despre rezultatul licitației nu a primit nici o informație, mai mult, pârâta nu a ales câștigătorul și nu a semnat careva acte de achiziție.

Ulterior, la 16 februarie 2023, reclamanta a expediat în adresa pârâtei o somație privind restituirea taxei de participare în valoare de 2000 lei. La 28 martie 2023 reclamanta a expediat în adresa pârâtei o somație repetată privind restituirea taxei de participare în valoare de 2000 lei. Ca răspuns la somațiile expediate, pârâta a recunoscut obligația de a restitui taxa de participare, însă până-n prezent suma de 2000 lei nu a fost restituită reclamantei.

Prin încheierea judecătoriei Soroca, sediul central, din 03.04.2024, s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de OCN „Finance Leasing Company" SRL către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești", privind restituirea taxei de participare la licitație.

Solicitarea recurentului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 19.04.2024, prin intermediul poștei electronice a instanței de fond, OCN „Finance Leasing Company" SRL a contestat-o cu recurs (f.d.69), solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii judecătoriei Soroca, sediul central, din 03.04.2024, cu pronunțarea unei noi hotărâri.

Termenul de declarare a recursului:

Conform art.242 Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Instanța de recurs constată că, încheierea supusă recursului a fost emisă la 03.04.2024 (f.d.66), aceasta fiind expediată reclamantei prin intermediul poștei electronice la data de 04.04.2024 (f.d.68), iar la 19.04.2024 OCN „Finance Leasing Company" SRL a contestat-o cu recurs (f.d.69-71). Astfel, Colegiul Civil conchide că recursul este declarat în termenul stabilit de lege.

Argumentele părților:

În motivarea recursului, OCN „Finance Leasing Company" SRL și-a exprimat dezacordul cu soluția instanței de fond, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării. Consideră, că instanța de judecată a stabilit greșit circumstanțele de fapt şi de drept, într-adevăr pârâta ÎS „Aeroportul Internațional Mărculeşti" a lansat un comunicat informativ prin care a anunțat petrecerea licitației publice pentru ziua de 18.10.2022, însă în cadrul realizării acestei licitații nu au fost respectate prevederile legale privind modul de organizare şi petrecere a licitației publice. Totodată a remarcat că, nici unui participant al licitației nu i s-a oferit mijloace de transport ce corespund cerințelor tehnice, automobile oferite fiind fabricate în anul 2020, procedura urmând a fi anulată conform pct.81 alin.2 a Regulamentului privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor şi serviciilor la întreprinderea de stat. Mai mult, grupul de lucru nu a asigurat informarea la timp a ofertanților despre rezultatele licitației, nu a publicat rezultatele licitației şi a acceptat oferta ofertantului care nu este conformă cu criterii de calificare, nu a încheiat în termenul specificat contractul de achiziție, şi a încălcat dreptul ofertantului la contestarea rezultatelor licitației.

Drept urmare, s-au adresat în repetate rânduri cu cerere către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculeşti" (16.11.2022 și 20.01.2023) solicitând prezentarea procesului-verbal privind rezultatele licitației publice, acestea fiind ignorate de către pârâtă. De altfel, în încheierea contestată este învederat faptul că „Fiind notificat la 12 martie 2024, ÎS „Aeroportul Internațional Mărculeşti" despre necesitatea prezentării actelor corespunzătoare referitor rezultatului licitației, Judecătoria Soroca (sediul Central) a fost informată despre faptul că, la moment operațiunile bancare la conturile întreprinderii sunt suspendate...". Adică, de către pârâtă nu au fost prezentate careva dovezi, prin care să confirme faptul că licitație din 18.10.2022 a avut loc, a fost desemnat un ofertant câștigător care corespunde caietului de sarcini, a fost asigurată informarea participanților

despre rezultatele licitației, a fost semnat contractul cu ofertantul desemnat câștigător. Cu toate acestea, instanța de fond constată greșit şi neîntemeiat că recurentei nu i s-a încălcat nici un drept şi declară cerere inadmisibilă. Mai mult, instanța de prim nivel nu a dat nici o apreciere faptului că în cadrul procedurii prealabile, pârâta ÎS „Aeroportul Internațional Mărculeşti" a recunoscut că licitația nu a fost organizată legal şi s-a obligat să restituie benevol taxa de participare achitată.

Reieșind din cele expuse mai sus, consideră că licitația din 18.10.2022 trebuia să fie anulată întrucât nici un ofertant nu a prezentat oferta ce corespunde caietului de sarcini; licitația nici nu a putut să fie organizată atâta timp cât licitantul nu are posibilitatea de a semna şi de a executa contractul cu ofertantul desemnat câștigător (având operațiunile suspendate pe conturi); în cadrul licitației au fost încălcate norme legale privind publicitatea rezultatelor licitației, pârâta nu a comunicat ofertanților rezultatele licitației şi nu a asigurat realizarea dreptului la contestare a rezultatelor de către OCN „Finance Leasing Company" SRL; a recunoscut în cadrul procedurii prealabile încălcări comise şi s-a obligat la restituirea benevolă a taxei pentru participare.

Aprecierea instanței de recurs:

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți reține următoarele:

În conformitate cu art.191 alin. (1) și (4) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. Curțile de apel soluționează şi cererile de apel împotriva hotărârilor şi recursurile împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Conform art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art.243 alin.(1) lit.(c) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Alin.(2) al aceluiași articol statuează că, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Prevederile art.243 alin.(3) Cod administrativ învederează că, decizia prin care se soluționează recursul împotriva încheierii judecătorești se motivează în scris.

Or, prescripția art.219 alin. (1)-(4) Cod administrativ relevă că, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor

incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt.

Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

Probatoriul cauzei denotă faptul că, la 24 noiembrie 2023, OCN „Finance Leasing Company" SRL cerere de chemare în judecată către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești", solicitând încasarea sumei de 2000 lei cu titlu de datorie și cheltuielile de judecată în valoare de 270 lei (f.d.1).

Prin încheierea judecătoriei Soroca, sediul central, din 01 februarie 2024, s-a declinat competența de la examinarea cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Finance Leasing Company" SRL împotriva ÎI „Aeroportul Internațional Mărculești", privind încasarea taxei de participare la licitație în favoarea judecătorului specializat în materie de contencios administrativ din cadrul Judecătoriei Soroca (sediul central), (f.d.43).

Prin încheierea judecătoriei Soroca, sediul central, din 03.04.2024, în temeiul art.207 al.(2) lit.e) Cod administrativ, s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL „Finance Leasing Company" către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești", privind restituirea taxei de participare la licitație, (f.d.66).

În motivarea soluției sale instanța de fond a reliefat că, reclamantul nu poate invoca încălcarea dreptului său la restituirea taxei de participare odată ce cunoștea despre faptul că licitația a avut loc și s-a finalizat cu declararea drept câștigătoare oferta SRL „Akmevest", despre care a fost înștiințat OCN „Finance Leasing Company" SRL prin scrisoarea nr.60 din 01 martie 2023, recepționată de ultimul prin poșta electronică, tot la 01 martie 2023.

Finalmente instanța de fond a reținut că, SRL „Finance Leasing Company", prin acțiunea înaintată nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17 CA, odată ce nu este îndreptățit la restituirea taxei de participare la licitație care a avut loc.

OCN „Finance Leasing Company" SRL, nefiind de acord cu soluția instanței, în termen legal, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, (sediul Central) din 03.04.2024, solicitând anularea acesteia.

Analizând argumentele recursului, prin prisma actelor cauzei și a normelor incidente speței, Colegiul civil și de contencios administrativ ajunge la concluzia că recursul este întemeiat și urmează a fi admis, din motivele expuse în continuare.

În conformitate cu art.206 alin.(1) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare);

b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare);

c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare);

d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau

e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

În temeiul art.207 alin.(1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sânt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Conform alin.(2) lit.e) la aceluiași articol, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17.

Articolul 17 al Codului administrativ statuează că, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În atare ordine de idei, Colegiul civil remarcă faptul că, la 09 septembrie 2022 ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești" a lansat un comunicat informativ prin care a anunțat petrecerea licitației publice privind achiziția a două automobile cu propulsie electrică, pentru ziua de 18 octombrie 2022, în sediul întreprinderii.

La 10 octombrie 2022, OCN „Finance Leasing Company" SRL a depus cerere la ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești", privind participarea la licitația publică, privind achiziția a două automobile cu propulsie electrică, din 18 octombrie 2022 (f.d.4).

Ulterior, la 11 octombrie 2022, SRL „Finance Leasing Company" achită taxa de participare la licitație, în valoare de 2000 (două mii) lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr.36 din 11 octombrie 2022 (f.d.5).

Potrivit procesului-verbal al ședinței grupului de lucru pentru achiziții ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești", din 24 octombrie 2022, în urma petrecerii licitației s-a constatat că oferta SRL „Finance Leasing Company" nu corespunde anul producerii condițiilor caietului de sarcini, iar ținând cont de faptul că pachetul de documente pentru participare a SRL „Akmevest" a fost deplin, anul de producere al automobilului propus este 2020 – 2021, ce corespunde cerințelor potrivit caietului de sarcini, s-a propus acceptarea ofertei și înaintarea spre aprobarea administratorului pentru adoptarea deciziei finale, (f.d.22).

La 16 februarie 2023, SRL „Finance Leasing Company" a expediat în adresa ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești" o somație prin care a solicitat restituirea taxei de participare la licitația publică din 18 octombrie 2022, în valoare de 2000 (două mii) lei (f.d.6). Aceasta fiind recepționată de ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești" la data de 21.02.2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d.7).

La 01 martie 2023, ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești”, a expediat OCN „Finance Leasing Company” SRL prin intermediul poștei electronice răspunsul nr.60, informând-o despre rezultatele licitației publice petrecute, și anume despre faptul că oferta propusă de OCN „Finance Leasing Company” SRL nu corespunde condițiilor stabilite prin caietul de sarcini. Prin urmare, s-a propus spre aprobare administratorului oferta lansată de SRL „Akmevest”, (f.d.38).

La 28 martie 2023, OCN „Finance Leasing Company” SRL adresează în mod repetat ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” o somație prin care a solicitat restituirea taxei de participare la licitația publică din 18 octombrie 2022, în valoare de 2000(două mii) lei (f.d.8-9).

Prin răspunsul nr.102 din 27 aprilie 2023, ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” a înștiințat OCN „Finance Leasing Company” SRL despre faptul că la acel moment operațiunile bancare la conturile întreprinderii sunt suspendate în baza Deciziei Serviciului Fiscal de Stat, în vederea executării silite al obligației fiscale, iar în cazul deblocării și aflării mijloacelor bănești pe conturile întreprinderii, și-a manifestat disponibilitatea de a restitui taxa de participare, (f.d.10).

Relevant este și faptul că, la 12.03.2024, instanța de fond a notificat ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” despre necesitatea prezentării actelor corespunzătoare referitor rezultatului licitației. Drept urmare, Judecătoria Soroca (sediul central) a fost informată despre faptul că, la moment operațiunile bancare la conturile întreprinderii sunt suspendate în baza Deciziei Serviciului Fiscal de Stat, în vederea executării silite a obligațiilor fiscale. Faptul suspendării operațiunilor bancare la conturile întreprinderii a generat la rândul său tergiversarea procesului de încheiere a contractului de achiziție cu compania desemnată câștigătoare.

În concluzie, instanța de fond a conchis că OCN „Finance Leasing Company” SRL a fost înștiințat despre rezultatele licitației, prin scrisoarea nr. 60 din 01 martie 2023, respectiv aceasta prin acțiunea înaintată nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17 CA, odată ce nu este îndreptățit la restituirea taxei de participare la licitație care a avut loc, din care considerente a declarat inadmisibilă cererea de chemare în judecată formulată de OCN „Finance Leasing Company” SRL.

Conform art.211 al.(1) Cod administrativ, în cererea de chemare în judecată se indică: a) instanța la care a fost depusă; b) numele şi prenumele sau denumirea reclamantului, domiciliul sau sediul acestuia; dacă reclamantul este o persoană juridică, se indică datele bancare şi codul fiscal; c) numele şi prenumele reprezentantului legal sau împuternicit şi adresa lui, în cazul în care cererea se depune de un reprezentant; d) denumirea pârâtului în calitate de autoritate publică şi sediul acesteia; e) pretențiile reclamantului; f) circumstanțele de fapt şi de drept pe care reclamantul îşi întemeiază pretenția; g) enumerarea tuturor probelor pe care reclamantul le deține şi le poate prezenta; h) datele despre respectarea procedurii prealabile, dacă o astfel de procedură este prevăzută de lege.

În conformitate cu art.213 Cod administrativ, dacă cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art.211 alin.(1) şi (2) şi ale art.212 alin.(1),

judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

Art.216 Cod Administrativ prevede că, (1) pentru pregătirea dezbaterilor judiciare, judecătorul sau, în cazul instanței colegiale, judecătorul raportor efectuează următoarele acţiuni:

a) solicită pârâtului şi celorlalți participanți la proces referințe cu privire la acțiunea în contencios administrativ;

b) clarifică circumstanțele ce trebuie probate şi indică probele suplimentare care trebuie prezentate de către participanți în termenul stabilit expres de instanța de judecată;

c) solicită, la cerere sau din oficiu, probele necesare examinării complete şi soluționării juste a cauzei de contencios administrativ printr-o încheiere în care este stabilit termenul-limită de prezentare a acestora;

d) efectuează orice alte acte de procedură necesare pentru examinarea cauzei de contencios administrativ, după posibilitate într-o singură şedinţă de judecată;

e) stabilește data şi ora pentru începutul dezbaterilor judiciare, cu citarea legală a tuturor participanților la proces.

Potrivit art.219 Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (2) Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces. (4) Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

În speță, instanța de prim nivel, deşi a reținut acțiunea în procedura contenciosului administrativ, nu a notificat reclamantul pentru acordarea unui termen rezonabil în care acesta să-şi concretizeze cerințele din acțiune.

Din conținutul art.231 alin.(2) în coroborare cu art.219 alin. (1) şi (2) din Codul administrativ, rezultă că instanța de fond era obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu, totodată să depună eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, inclusiv concretizarea pretențiilor din acțiune.

Astfel, instanța inferioară, în temeiul art.213 din Codul administrativ, urma să-i stabilească OCN „Finance Leasing Company” SRL un termen pentru înlăturarea neajunsurilor şi anume să-şi concretizeze pretențiile în raport cu pârâtul corespunzător, prin prisma art.206 alin.(1) din Codul administrativ.

Sub un alt aspect, Colegiul judiciar remarcă faptul că înaintea verificării întrunirii condițiilor pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ, instanța de

fond urma să-și verifice competența privind examinarea prezentei spețe reieșind din faptul că obiectul litigiului ține de „încasarea datoriei”.

Astfel, pornind de la circumstanțele menționate supra și pentru a nu admite încălcarea dreptului la un proces echitabil şi pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, în contextul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art.6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, art.20 din Constituția Republicii Moldova şi art.5 din Codul de procedură civilă, relevat şi în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează necesității admiterii recursului declarat de OCN „Finance Leasing Company” SRL şi de a anula încheierea Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 03.04.2024 şi de a adopta o nouă încheiere de remitere a cauzei la rejudecare la aceeași instanță, în același complet de judecată.

Or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, nu ar constitui decât o îngrădire a posibilității pentru reclamant de a-şi valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât şi de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, precum şi îngrădirea accesului la justiție.

Conducându-se de prevederile art.243 alin.(1) lit.c) din Codul administrativ, Colegiul civil și de contencios administrativ

D E C I D E :

Se anulează încheierea Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 03 aprilie 2024, prin care a fost declarată inadmisibilă cererea de chemare în judecată formulată de OCN „Finance Leasing Company” SRL către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești”, privind restituirea taxei de participare la licitație, cu remiterea cauzei la rejudecare în Judecătoria Soroca (sediul Central), în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecător: Adriana Garbuz

Judecătorii Iulia Grosu

Andrian Ciobanu